

Základní zákon státní č. 144

ze dne 21. prosince 1867,

o moci soudcovské (Má platnost v Čechách, Dalmatsku, Haliči, Rakousích pod Enží, Salcbursku, Štýrsku, Korutanech, Krajinsku, Bukovině, Moravě, Slézsku, Tyrolsku a Vorarlbersku, Gorici a Gradištku, Istriansku a v městě i v okršlku Trstském a je obsažen v částce LXI. zákonníka říšského, č. 144, str. 398, vyd. a rozeslané dne 22. prosince 1867)

S přivolením obojí sněmovny rady říšské vidí se Mi vydati nížepoložený základní zákon státní o moci soudcovské a naříditi takto:

Článek 1

Všechna moc soudní ve státě vykonává se jménem císařovým.

Rozsudky a nálezy vydávají se jménem císařovým.

Článek 2

Organisace a kompetence soudů ustanoví se zákony zvláštními.

Soudcové mimořádní mohou místo míti jen v případech v zákonech napřed určených.

Článek 3

Moc soudů vojenských vyměřena bude zvláštními zákony.

Článek 4

Moc soudní v příčině přestoupení trestních zákonů policejních a důchodkových uspořádá se zákony.

Článek 5

Soudcové jmenují se od císaře nebo jeho jménem definitivně a na čas života.

Článek 6

Soudcové jsou u vykonávání svého úřadu soudcovského samostatní a nezávislí.

Oni mohou toliko v případech v zákoně ustanovených a toliko řádným nálezem soudcovským s úřadu svého sesazení, a jedině z nařízení správce soudu nebo vyššího soudu na čas úřadu zbavení býti, když se zároveň ta věc na příslušný soud vznese; na jiné místo konečně mohou přeloženi aneb mimo svou vůli na odpočinutí dáni býti jen v případech zákonem ustanovených usnešením soudním a šetříc forem předepsaných.

Toto nařízení však nevztahují se k případnostem, když toho vyhledávají změny v organizaci soudní, aby některý soudce jinam byl přeložen nebo aby byl dán na odpočinutí.

Článek 7

Soudům nepřísluší zkoušeti, zdali mají platnost zákonové náležitě vyhlášení. Však náleží na ně, pořadem instancí dle zákona vyměřeným rozhodovati, zdali nařízení jsou platná.

Článek 8

Úředníci soudcovští jsou povinni, činíce přísahu služební, také přísahati, že chtějí bez porušení zachovávatí základní zákony státní.

Článek 9

Pro porušení práva, kteréž způsobili u vykonávání úřadu svého úředníci soudcovští, může se ke státu nebo k těmto úředníkům kromě prostředkův právních v řízení soudním ustanovených také žalobou přikročiti, kteréžto právo žalobní zvláštním zákonem se uspořádá.

Článek 10

Přelíčení před soudem rozeznávajícím jest ústní a veřejné u věcech práva civilního i trestního.

Výjimky z toho ustanoví zákon. V řízení trestním má platnost soud obžalovací.

Článek 11

Když jde o zločiny, na které jsou uloženy těžké tresty a které budou v zákoně pojmenovány, též když jde o zločiny a přečiny politické aneb nějakým spisem tištěným spáchané, rozhodovati budou o vině obžalovaného porotci.

Článek 12

Pro království a země v radě říšské zastoupené zřízen jest soud nejvyšší a kasační ve Vídni.

Článek 13

Císař má právo, dávatí amnestii, odpouštětí nebo mírniti tresty od soudů vyřknuté a promíjeti účinky právní odsouzeným, s výhradou obmezení, obsažených v zákoně o odpovědnosti ministrů.

Právo, nařizovati, aby se řízení trestního pro nějaký čin trestný nezavádělo aneb zavedené řízení trestní zastavilo, uspořádáno bude řádem soudu trestního.

Článek 14

Správa soudní bude od administrace ve všech instancích oddělena.

Článek 15

Kdykoli úřadu správnímu dle zákonů nynějších nebo těch, které příště budou vydány, přísluší rozhodovati v příčině odporujících sobě nároků osob soukromých, může ten, kdož by tímto rozhodnutím ve svých právech soukromých vzal škodu, proti straně druhé řádným pořadem práva moci hledati.

Měl-li by se mimo to někdo rozhodnutím nebo nějakým nařízením úřadu správního ve svých právech za zkrácena, má toho vůli, domáhati se práva svého před soudem správním ve veřejném a ústním řízení proti zástupci úřadu správního.

V kterých případnostech bude soud správní rozhodovati, jak bude složen a jak řízení před ním půjde předse, ustanoví se zvláštním zákonem.

František Josef m. p. v. r.
Svob. pán **Beust** m. p. v. r.
Hr. **Taaffe** m. p. v. r.
Svobodný pán **Becke** m. p. v. r.
Svobodný pán **John** m. p., p. podm. v. r.
Rytíř **Hye** m. p. v. r.
Z Nejvyššího nařízení:
Bernard rytíř **Meyer** m. p. v. r.